

Innbygger- og flyttemotivundersøkelse - Gratangen

Undersøkelse blant utflyttere, innflyttere og
innbyggere i Gratangen
7. april – 3. mai 2016

Innhold

Innledning	2
Utflyttere	3
Innflyttere	4
Innbyggerne	5
Demografi for de ulike utvalgene	6
Flyttemotiv	9
Trivsel	11
Sannsynlighet for utflytting innen fem år	13
Sannsynlighet for tilbakeflytting de neste fem årene	15
Oppsummering	17
Vedlegg: Spørreskjema	18

Innledning

Hovedformålet med denne undersøkelsen har vært å se på årsaker til utflytting fra og innflytting til Gratangen. Det er derfor gjennomført en undersøkelse rettet mot utflyttere og innflyttere de siste 5-6 årene. I tillegg har vi intervjuet innbyggere generelt i alderen 16 til 67 år. I utgangspunktet ville selve innbyggerundersøkelsen dekke innflytterne også, men vi valgte å få trukket et eget utvalg fra folkeregisteret med personer som har flyttet til Gratangen i perioden 2011-2015, for å sikre at vi fikk intervju med et tilstrekkelig utvalg av innflyttere.

Vi fikk tillatelse av Skattedirektoratet til å trekke to utvalg fra folkeregisteret, et med utflyttere og et innflyttere i perioden 2011-2015. Det ble lagt noen føringer for disse uttrekkene fra folkeregisteret. En utflytter skulle være minimum 18 år når vedkommende flyttet og skulle fortsatt være utflyttet. På samme måte skulle en innflytter være minimum 18 år når vedkommende flyttet, og fortsatt være bosatt i Gratangen. Innvandrere/flyktninger som er blitt bosatt i kommunen var ikke tatt med i uttrekket, og er således ikke inkludert i undersøkelsen. Det kan diskuteres om dette er riktig, men vi mener at den gruppen er såpass spesiell i forhold til det vi ønsket å få ut av undersøkelsen, at det i tilfelle bør gjøres en egen undersøkelse mot denne gruppen. Undersøkelsen rettet mot innbyggerne generelt baserte seg på et vanlig uttrekk fra tilgjengelige telefonnummer i kommunen der abonnenten var mellom 16-67 år.

I tillegg til fokus på årsaker til at en flyttet fra kommunen, valgte vi å stille en del av de samme spørsmålene som i innbyggerundersøkelsen for å avdekke eventuelle forskjeller mellom de som har flyttet ut og inn, og de som bor i Gratangen i dag i forhold til trivsel og tilfredshet med ulike forhold. Vi har også sett på sannsynlighet for utflytting og tilbakeflytting.

Utflyttere

Vi ba om å få trukket ut alle utflyttere i perioden 2011-2015 som var minst 18 år da de flyttet. Vi mottok til sammen 178 utflyttere fra folkeregisteret. Av disse fant vi telefonnumre på 161. Bruttoutvalget vi ringte til i undersøkelsen bestod altså av 161 personer. Vi oppnådde 49 intervju med disse, noe som utgjør en svarprosent på 31. Intervjuperioden var fra 18. april – 3 mai 2016.

I uttrekket fra folkeregisteret fantes noen bakgrunnsvariable som vi her skal se litt nærmere på. Dette gjelder demografiske data om kjønn og alder, samt hvor de flyttet til (dvs. hvor de nå bor). Kjønn- og aldersfordelingen på de som har flyttet ut i perioden 2011-2015 er som følger.

	Prosentvis fordeling
Kjønn	
Menn	54 %
Kvinner	46 %
Alder	
Under 30 år	35 %
30-44 år	34 %
45 år og eldre	31 %
Antall	178

Videre kan vi se på hvor man har flyttet, dvs. hvor man nå bor. Her kan vi ikke utelukke at man har flyttet igjen siden man flyttet fra Gratangen. Et annet kompliserende element i dette er også at en del unge flytter ut tidligere enn det de er registrert som i folkeregisteret. Dette gjelder særlig de som flytter ut for å ta utdanning, ved at de ikke formelt melder flytting før de er ferdig med utdanningen. Det vi ser av materialet vi fikk fra folkeregisteret er at størstedelen av utflytterne holder seg i den nordlige delen av Norge. Nedenfor har vi satt opp en fordeling på hvilket fylke de har flyttet til. Her har vi slått sammen fylkene sør for Nordland. I tillegg har vi satt opp hvor stor andel som har flyttet til en av nabokommunene¹.

	Prosentvis fordeling
Fylke	
Sør for Nordland	30 %
Nordland	27 %
Troms	39 %
Finnmark	4 %
Nabokommune	
Flyttet til en nabokommune	20 %
Flyttet lenger	80 %
Antall	178

Dette viser at 70 % av utflytterne i perioden har flyttet til en kommune i Nord-Norge. 39 % holder seg i Troms fylke, mens 27 % har flyttet til Nordland. Når det gjelder de sistnevnte er det særlig Narvik som drar (13 % av alle utflyttere). Dette bidrar også sterkt til at andelen som har flyttet til en nabokommune er 20 %. Ellers er det også en del som har bosatt seg i Tromsø (12 %) og Harstad (8 %). Det er 30 % som har flyttet sør for Nordland. Disse er relativt spredt over hele Sør-Norge. Av enkeltkommuner i sør er det Oslo (5 %) og Trondheim (3 %) som har flest utflyttere fra Gratangen.

¹ Nabokommunene er her definert som Narvik, Skånland, Lavangen og også Ibestad

Innflyttere

Vi ba også om å få trukket ut de som har flyttet inn til Gratangen i perioden 2011-2015. Vi definerte her innflyttere som de som i perioden hadde flyttet til Gratangen når de var minst 18 år, og som bor der nå. Vi ba om at de som er plassert på flyktningsmottak ble holdt utenfor. Hovedgrunnen til dette var at de har blitt plassert i kommunen, og således ikke har «valgt» å bosette seg der. Vi mottok et uttrekk på til sammen 134 personer, hvorav vi fant telefonnummer på 109. Av disse fikk vi intervju med 34, noe som gir en svarprosent på 31. Intervjuperioden var fra 18. april – 3 mai 2016.

Også for innflytterne gir en del bakgrunnsinformasjon i uttrekket fra folkeregisteret oss en oversikt over hvem som har flyttet til Gratangen i perioden. Kjønn- og aldersfordelingen på de over 18 år (unntatt de som er plassert på flyktningsmottak) som har flyttet inn i perioden 2011-2015 er som følger.

	Prosentvis fordeling
Kjønn	
Menn	56 %
Kvinner	44 %
Alder	
Under 30 år	34 %
30-44 år	32 %
45 år og eldre	34 %
Antall	134

Dette viser at begge disse fordelingene er temmelig like som de som har flyttet ut i perioden.

Vi kan også se på hvor de flyttet fra. Nedenfor har vi satt opp den samme inndelingen på fylke og nabokommune som vi hadde for utflytterne.

	Prosentvis fordeling
Fylke	
Sør for Nordland	21 %
Nordland	31 %
Troms	41 %
Finnmark	8 %
Nabokommune	
Flyttet fra en nabokommune	26 %
Flyttet fra kommuner lenger borte	74 %
Antall	134

I hovedsak er det samme strukturen på innflytterne som på utflytterne. Vi ser en svak tendens til at flere flytter til Gratangen fra nabokommunene og fra Troms. Færre flytter fra kommuner i Sør-Norge til Gratangen, enn som flytter fra Gratangen til kommuner i Sør-Norge. To kommuner skiller seg ut som bidragsyttere til innflyttingen til Gratangen. 24 % av innflytterne flytter fra Narvik, mens 15 % flytter fra Tromsø.

Innbyggerne

I tillegg til å intervju innflyttere og utflyttere, ønsket vi å intervju et utvalg av de øvrige innbyggerne i Gratangen. Intervjuperioden var 7. april – 3. mai 2016. Dette for å kunne sammenligne en del spørsmål om trivsel med de to andre gruppene, samt se på sannsynlighet for utflytting de nærmeste fem årene. Vi valgte å begrense utvalget til de som er mellom 16-67 år, dvs. de som er i yrkesaktiv alder. I følge SSB er det 698 personer i denne aldersgruppen i Gratangen. Vi trakk et utvalg med alle tilgjengelige telefonnumre til telefonabonnenter i aldersgruppen i Gratangen. Vi kontrollerte disse numrene med telefonnumrene vi hadde på innflyttere, slik at vi skulle unngå at vi ringte disse på begge undersøkelsene. Det viste seg imidlertid at 7 av dem vi intervjuet i innbyggerundersøkelsen var innflyttere fra perioden 2011-2015. Dette er mest sannsynlig innflyttere som vi ikke hadde telefonnummer på i innflytterutvalget. I den videre gjennomgangen blir disse analysert sammen med innflytterne (2011-2015). Av totalt 534 telefonnumre i bruttoutvalget, fikk vi intervju med 105 innbyggere, noe som gir en svarprosent på 20.

I den videre gjennomgangen har vi i tillegg til å se på innflytterne (2011-2015) for seg, inkludert disse i innbyggerutvalget. Dette er gjort utfra det faktum at disse også er en del av innbyggerne i Gratangen. For å unngå at disse skal utgjøre en for stor andel av innbyggerne, har vi vektet innflytterne (2011-2015) ned i forhold til den andelen de reelt skal utgjøre av befolkningen, når vi presenterer resultatene for innbyggerne generelt.

Resultatene som gjengis i den videre gjennomgangen, er basert på svarene som er gitt i undersøkelsene. Med så små utvalg som vi her opererer med for utflyttere og innflyttere, er det viktig å ikke trekke for bastante konklusjoner. Feilmarginene for disse utvalgene er relativt store. Utvalgene for utflytterne og innflytterne (2011-2015) har begge feilmarginer som ligger mellom +/- 5-12 prosentpoeng. Feilmarginen er størst ved en prosentandel på 50 %. For innbyggerne samlet er feilmarginene mellom +/- 3-7 prosentpoeng. Det er derfor viktig å se en del av disse resultatene som tendenser og indikasjoner, heller enn resultater hugget i stein.

Demografi for de ulike utvalgene

Alle tre undersøkelsen inneholdt et sett av bakgrunnsvariable. Nedenfor vil vi kort presentere disse for de ulike målgruppene.

	Utflyttere 2011-2015	Innflyttere 2011-2015	Innbyggerne 16-67 år
Kjønn			
Menn	61 %	52 %	55 %
Kvinner	39 %	48 %	45 %
Alder			
Under 30 år	35 %	34 %	23 %
30-44 år	37 %	32 %	25 %
45 år og eldre	29 %	34 %	52 %
Yrkesaktivitet			
Ansatt i offentlig sektor	37 %	40 %	38 %
Ansatt i privat sektor	39 %	42 %	36 %
Ikke yrkesaktiv	24 %	17 %	26 %
Utdanning			
Grunnskole, folkeskole	8 %	13 %	14 %
Videregående skole	49 %	36 %	46 %
Universitet/høyskole lavere grad	33 %	44 %	25 %
Universitet/høyskole høyere grad	10 %	7 %	15 %
Husstandstørrelse			
En person	18 %	15 %	15 %
To personer	43 %	14 %	33 %
Mer enn to personer	39 %	70 %	51 %
Antall spurte	49	41	139

På bakgrunn av denne oversikten kan vi trekke fram følgende hovedtrekk. For det første ser vi at både utflytterne og innflytterne har en yngre aldersprofil enn innbyggerne generelt. Dette er for så vidt ikke overraskende, da flytting fra/til kommuner generelt er mer vanlig blant yngre enn eldre. Det er videre interessant å se at innflytterne på de øvrige variablene skiller seg fra både utflyttere og innbyggere generelt. Innflytterne har noe høyere yrkesdeltakelse enn utflytterne og innbyggerne generelt. Samtidig ser det ut som de har litt høyere utdanningsnivå enn de to andre gruppene. Og til sist, de bor i større grad i husstander med mer enn to personer. Dette kan tyde på at innflytterne kommer til Gratangen etablert med familie, etter å ha tatt utdanning. Dette gjelder både tilbakeflyttere og innflyttere fra andre kommuner.

Med unntak av aldersstruktur og husstandstørrelse, er utflytterne mer like innbyggerne generelt.

Utflytterne ble i tillegg spurt hvor de bodde i Gratangen før de flyttet.

Sted	Prosentfordeling
Årstein	35 %
Fjordbotn	18 %
Foldvik	14 %
Elvenes	10 %
Selnes/Løvdal	6 %
Hesjeberg	6 %
Fjelldal	2 %
Laberg	2 %
Ikke sikker	6 %
Antall spurte	49

De som i innbygger/innflytter-undersøkelsen oppga at de var yrkesaktive, ble spurt om hvor de hadde arbeidsplassen sin. Dette for å avdekke hvor stor andel av de yrkesaktive som pendler.

	Innbyggerne 16-67 år	Innflytterne 2011-2015
Arbeidsplassen er i Gratangen	63 %	52 %
Arbeidsplassen er i annen kommune	35 %	46 %
Ikke sikker	2 %	2 %
Antall spurte	104	36

Samlet sett er det rundt 1/3 av de yrkesaktive i Gratangen som pendler ut av kommunen for å komme til arbeidsplassen sin. I følge SSBs pendlerstatistikk var gjennomsnittlig andel pendlere av alle sysselsatte i en kommune 34,5 % i 2014. Gratangen ligger altså på gjennomsnittet for Norge, når det gjelder andel som pendler.

Halvparten av de som har arbeidsplassen sin i andre kommuner, pendler til en av nabokommunene, og da i hovedsak Narvik. Med unntak av noen få som jobber offshore, eller ellers i landet, jobber de øvrige pendlerne i regionen, som f.eks. i Harstad, Bardu, Salangen. Det er særlig de som er ansatt i privat sektor som pendler. Nærmere halvparten av privat ansatte jobber i en annen kommune enn Gratangen.

Det kan videre se ut som at blant innflytteren 2011-2015, er andelen som pendler noe større enn i befolkningen generelt. Nær halvparten av disse har arbeidsplassen sin i en annen kommune.

I enhver kommune kan man dele inn befolkningen i de som har bodd i kommunen hele livet, de som er oppvokst i kommunen, men har bodd andre steder og så flyttet tilbake, og de som opprinnelig er fra andre kommuner, før de flyttet til kommunen de bor i nå. I undersøkelsene stilte spørsmål for å kartlegge dette. Nedenfor har vi satt opp hvilken status de tre målgruppene fordeler seg på disse spørsmålene.

Status	Utflyttere 2011-2015	Innflyttere 2011-2015	Innbyggerne 16-67 år
Har/hadde bodd i kommunen hele livet	31 %	-	29 %
Er/var tilbakeflytter	22 %	48 %	24 %
Er/var innflytter med bakgrunn i annen kommune	47 %	52 %	47 %
Antall spurte	49	41	139

Dette viser at Gratangen består av en relativt stor andel innflyttere. Blant innbyggerne i yrkesaktiv alder oppgir nesten halvparten (47 %) at de er innflytter med opprinnelse fra en annen kommune. Her er innflytterne som er kommet til kommunen etter 2010 inkludert, men vektet ned til den andelen de skal utgjøre av befolkningen (16-67 år). 3/4 av innflytterne fra andre kommuner, flyttet til Gratangen før 2010. I tillegg oppgir 24 % av innbyggerne at de er tilbakeflyttere, mens 29 % har bodd i kommunen hele livet.

Vi ser videre at utflytterne i stor grad speiler innbyggerne når det gjelder flyttestatus. 47 % var innflyttere fra en annen kommune, mens 22 % var tilbakeflyttere og 31 % hadde bodd i Gratangen hele livet før de flyttet.

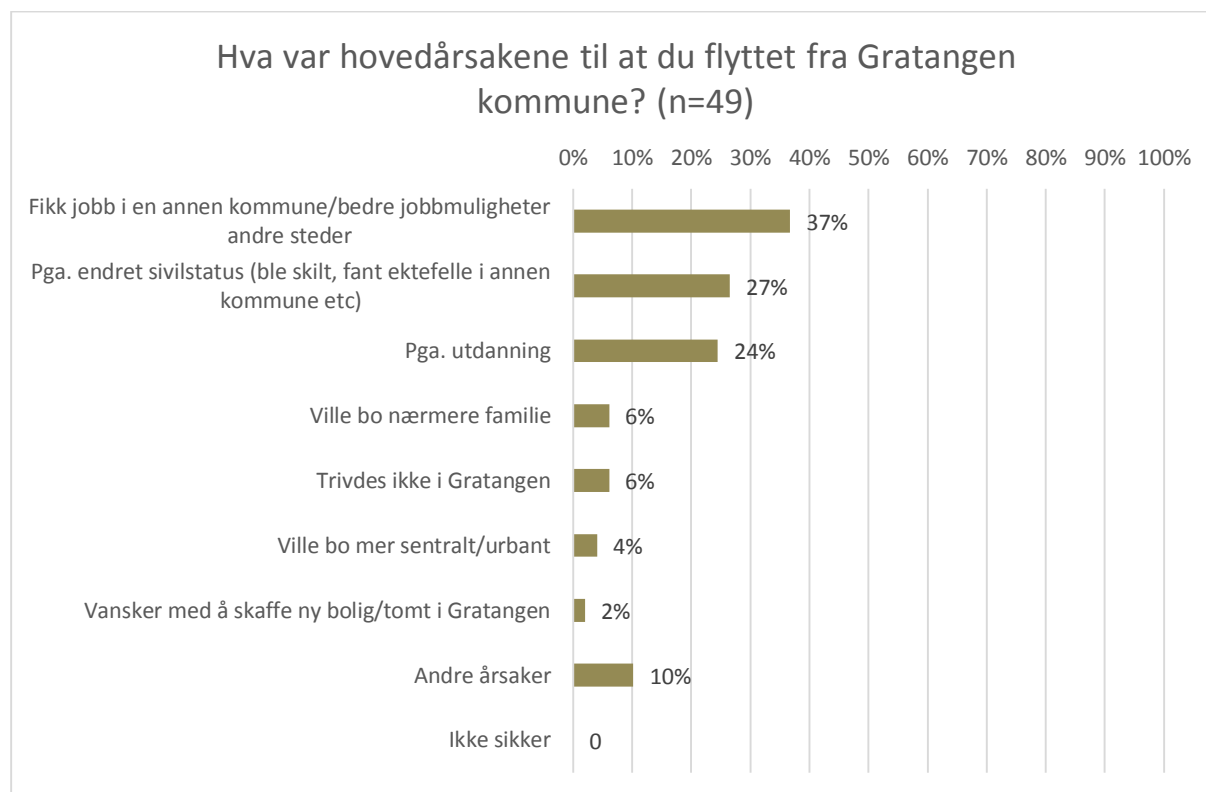
Innflytterne i perioden 2011-2015 er imidlertid delt på midten i forhold til om de er tilbakeflyttere eller innflyttere fra en annen kommune. Dette indikerer at de som har flyttet til Gratangen de siste fem-seks årene i større grad består av tilbakeflyttere enn de som er innflyttere (tilbakeflyttere og innflyttere fra andre kommuner) blant innbyggerne generelt.

Flyttemotiv

Et av hovedformålene med dette prosjektet var å kartlegge årsakene til at man flytter både fra og til Gratangen. Utflytterne fikk spørsmål om hva som var hovedårsakene til at de valgte å flytte fra Gratangen. På samme måte fikk alle som har flyttet til Gratangen spørsmål om hva som var hovedårsakene til at de flyttet til kommunen.

Årsaker til utflytting

Nedenfor presenteres svarfordelingen fra utflytterne på dette spørsmålet. Det var her mulig å oppgi flere grunner, noe som gjør at svarfordelingen summerer seg til mer enn 100 %

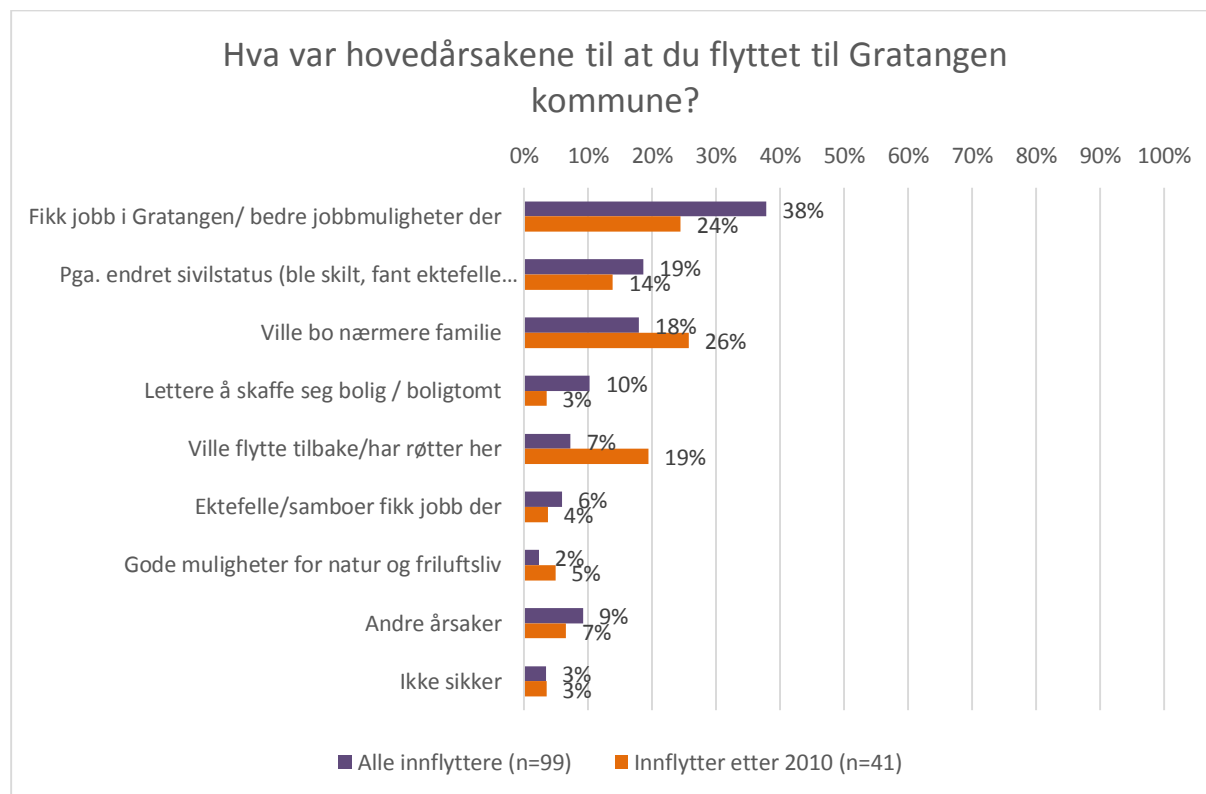
Den årsaken som oppgis av flest som en grunn til at en valgte å flytte fra Gratangen, er at en fikk jobb i en annen kommune, eller at jobbmulighetene er bedre andre steder. 37 % av utflytterne nevner dette som en hovedårsak. Videre oppgir 27 % at endret sivilstatus, dvs. ble skilt eller fant ektefelle i en annen kommune, var en hovedårsak til flyttingen. Nesten like mange (24 %) trekker fram utdanning som en hovedårsak. Det er få som peker på andre årsaker enn disse.

Siden utvalget i undersøkelsen er såpass begrenset, skal vi være forsiktige med å bryte svarfordelingen ned på undergrupper. Noen trekk vil vi likevel nevne. Halvparten av mennene som har flyttet fra Gratangen i perioden 2011-2015, oppgir jobb/jobbmuligheter andre steder som årsak, mens det er få (16 %) av kvinnene som oppgir dette som årsak. Derimot svarer nær halvparten av kvinnene at de flyttet pga. av endret sivilstatus. Den hyppigst nevnte årsaken til at kvinner flytter fra Gratangen ser altså ut til å være at de finner ektefelle i andre kommuner, selv om det er at mannsoverskudd i Gratangen.

Det er videre et trekk at utdanning er en viktig flytteårsak blant de unge som flytter. Halvparten av utflytterne under 30 år, oppgir dette som en hovedårsak. Dette i tillegg til jobb/jobbmuligheter er viktigste flytteårsak blant de unge.

Årsaker til innflytting

Alle som i innbyggerundersøkelsen oppga at de er innflyttere (inkl. tilbakeflyttere) til Gratangen, fikk det samme spørsmålet som innflytterne (2011-2015), om hva som var hovedårsakene til at de valgte å flytte til Gratangen. I figuren nedenfor har vi satt opp svarfordelingen for alle innflytterne (inkludert innflytterne etter 2010 vektet), sammenlignet med innflytterne etter 2010.

Som det fremgår av figuren skiller de nye innflytterne seg fra innflytterne generelt. Jobb/jobbmuligheter er mindre viktig for innflytterne etter 2010 enn blant innflytterne generelt. Dette betyr at jobb/jobbmuligheter var viktigere før enn nå som grunn for flytting til Gratangen. Dette ser vi tydelig når vi bryter dette ned på når de flyttet til Gratangen. Halvparten (48 %) av de som flyttet til Gratangen før 2000, oppgir dette som en hovedårsak, mens 38 % av de som flyttet hit mellom 2000-2010 svarer det samme. Blant de som flyttet til kommunen etter 2010 er denne andelen nede i 24 %. Som vi har sett, betyr imidlertid ikke dette at de nye innflytterne ikke har fått seg jobb. Andelen yrkesaktive blant de nye tilflytterne er høyere enn snittet for alle innbyggerne 16-67 år.

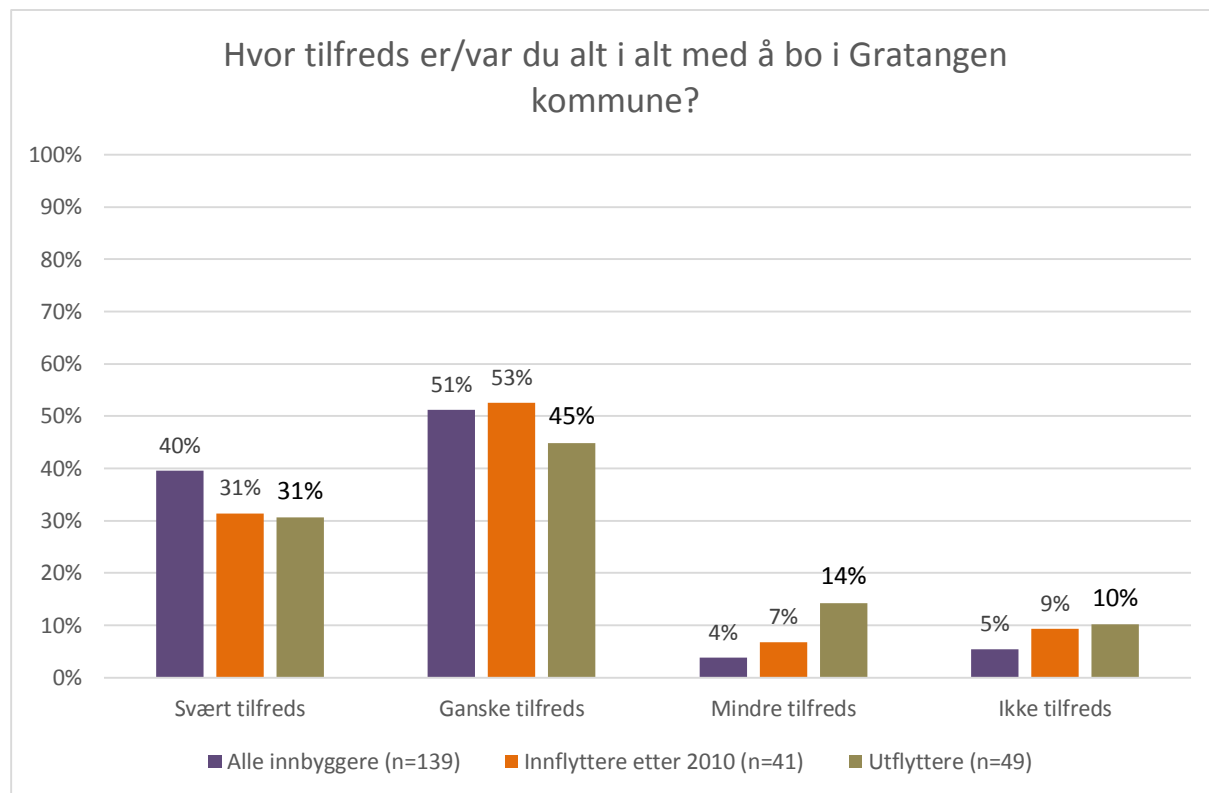
Derimot svarer en høyere andel blant de nye innflytterne at de ville bo nærmere familie eller flytte tilbake fordi de hadde røtter her². Dette samsvarer godt med det vi fant tidligere, at en relativt større andel av de nye innflytterne er tilbakeflyttere.

Vi merker oss også at andelen som flytter til Gratangen pga. endret sivilstatus er lavere blant de nye innflytterne enn den er blant utflytterne.

² Denne årsaken var ikke satt inn som et prekodet alternativ, men er fanget opp gjennom en gjennomgang av svarene som ble gitt under kategorien «andre årsaker»

Trivsel

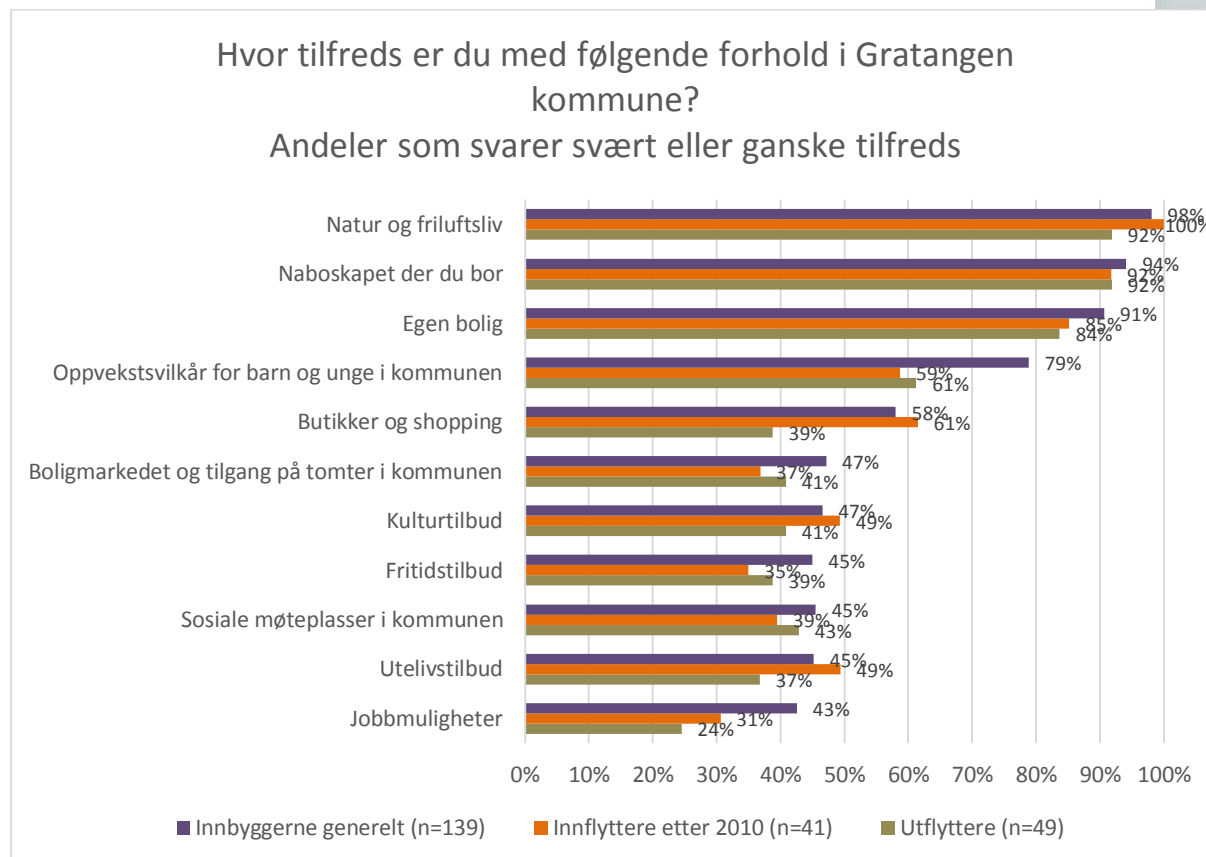
Som vi har sett er jobb/jobbmuligheter, og utdanning viktige grunner for flytting. Dette er flytteårsaker som for mange kommer som en nødvendighet, og som er vanskelig å komme unna i perioder av livet. Likevel er trivsel et annet viktig forhold for om en ønsker å bli værende der man er. Vi ba innbyggerne og innflytterne (2011-2015) svare på hvor tilfreds man er med ulike forhold i Gratangen, samt hvor tilfreds man er alt i alt med å bo i Gratangen. Nedenfor har vi satt opp svarfordelingen for alle innbyggerne, innflytterne etter 2010, og utflytterne, på spørsmålet om hvor tilfreds man er eller var alt i alt med å bo i Gratangen kommune.

Dette viser at innbyggerne i Gratangen i all hovedsak er tilfreds med å bo i kommunen. Slår vi sammen de som svarer svært og ganske tilfreds svarer hele 91 % at de er tilfreds med å bo i Gratangen. 9 % er mindre eller ikke tilfreds. Ser vi kun på innflytterne etter 2010, er tilfredsheten også stor når vi slår sammen svært og ganske tilfreds. Likevel er den noe lavere enn snittet for innbyggerne generelt. Til sammen 84 % er tilfreds blant de nye innflytterne, mens andelen som er mindre eller ikke tilfreds er 16 %. Også utflytterne var i hovedsak tilfreds med å bo i Gratangen, men som vi ser er andelen som var mindre eller ikke tilfreds noe høyere enn for de som bor der i dag. Til sammen 76 % var tilfreds med å bo der, mens 24 % var mindre eller ikke tilfreds.

Det kan imidlertid være nyttig å se litt nærmere på andelen som svarer svært tilfreds. Som vi ser er denne andelen 40 % blant innbyggerne generelt og 31 % blant de nye innflytterne. Dette betyr at selv om sistnevnte gruppe ikke er misfornøyd, har de en mer avmålt tilfredshet enn de som har bodd her lengre. Blant utflytterne var andelen som var svært tilfreds også 31 %. Det er her verdt å merke seg at det særlig er tilbakeflytterne som ikke er helt tilfreds. Aldersmessig er det de som er mellom 30-44 år som holder igjen på tilfredsheten. Mens både de under 30 år og over 45 år har en andel på 45 % som er svært tilfreds, er denne andelen 24 % blant de mellom 30-44 år. Vi ser også at tilfredsheten er lavest blant de som bor i husstander med mer enn 2 personer. Selv om det kan være farlig å trekke slutninger på basis av begrenset antall intervju på disse undergruppene, kan det synes som om de som flytter tilbake etter å ha tatt utdanning og etablert familie, er de som er minst tilfreds. Likevel må en konkludere med at de aller fleste innbyggerne er tilfreds med å bo i Gratangen.

Spørsmålet om hvor tilfreds man er med ulike forhold i Gratangen kommune kan gi oss noen indikasjoner på disse forskjellene vi har sett på den samlede tilfredsheten over. Nedenfor har vi satt opp andelene som svarer at de er svært eller ganske tilfreds med de ulike forholdene.

Det er som vi ser bred enighet i alle de tre målgruppene om at mulighetene for natur og friluftsliv er meget gode i Gratangen. Blant innflytterne etter 2010 er det faktisk 100 % som er svært eller ganske tilfreds med dette i kommunen³. Også naboskapet der en bor eller bodde (utflytterne) er/var over 90 % tilfreds med. Egen bolig er/var også mellom 84 og 91 % tilfreds med. Dette er alle forhold som ser ut til å gjøre Gratangen attraktiv å bo i.

Alle gruppene er ikke fullt så tilfreds med forhold som boligmarked/tilgang på tomter, kulturtilbud, fritidstilbud, sosiale møteplasser, utelivstilbud og jobbmuligheter. Felles for alle disse forholdene er at under halvparten i alle målgruppene er tilfreds med disse.

Der innbyggerne generelt og innflytterne og utflytterne skiller lag is sine vurderinger, gjelder først og fremst oppvekstvilkår for barn og unge og jobbmuligheter. Mens 79 % av innbyggerne generelt er tilfreds med oppvekstvilkårene for barn og unge, er denne tilfredsheten en del lavere blant de nye innflytterne (59 %) og utflytterne (61 %). Selv om dette likevel betyr at over halvparten i de to siste gruppene er tilfreds med oppvekstvilkårene, er dette en forskjell det kan være lurt å se nærmere på.

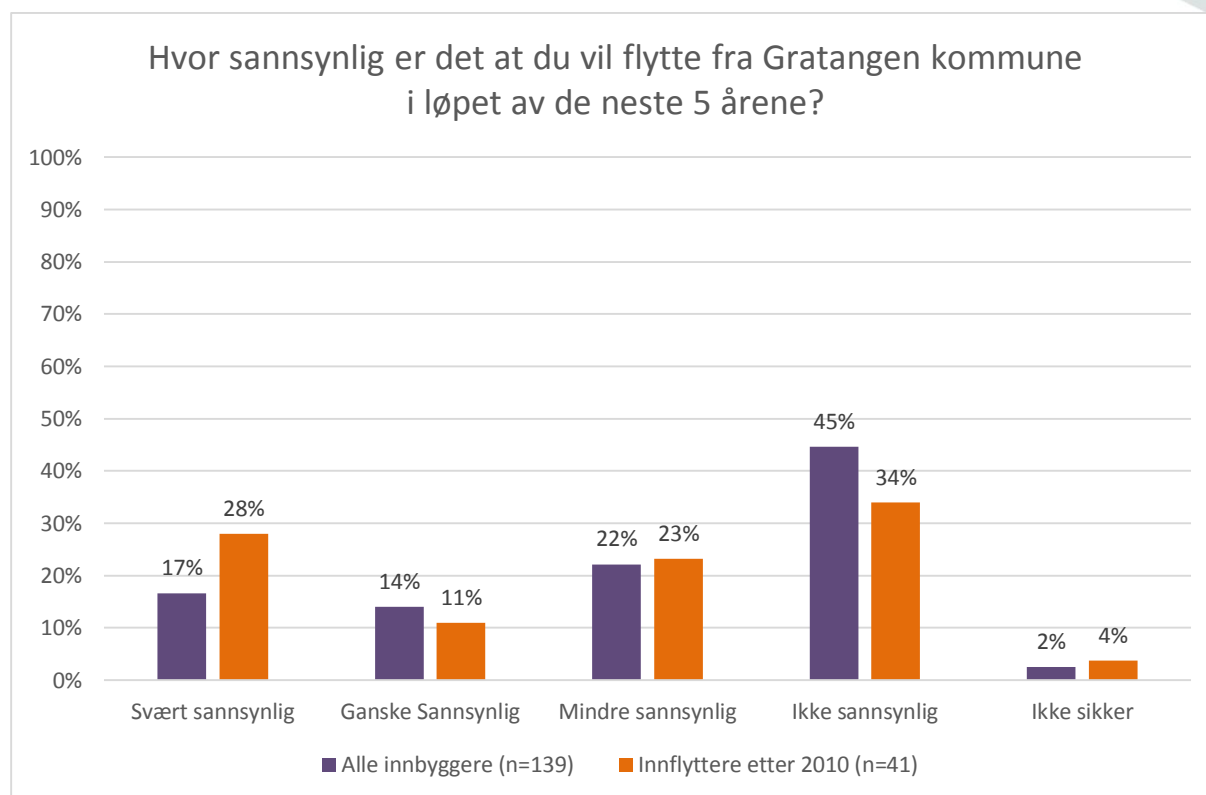
Tilsvarende diskrepans er det når vi spør om tilfredsheten med jobbmulighetene i Gratangen. Mens 43 % er tilfreds med dette i kommunen, er denne andelen 31 % blant de nye innflytterne, og 24 % blant utflytterne.

Når det gjelder butikker og shopping i Gratangen er både innbyggerne og de nye innflytterne relativt tilfreds, med henholdsvis 58 og 61 %. Derimot er det bare 39 % blant utflytterne som var fornøyd med dette før de flyttet.

³ Selv om man er dette er noe alle er tilfredse med i Gratangen, er det få som oppgir dette som noen hovedårsak til at de har valgt å flytte til kommunen (jfr. s. 10)

Sannsynlighet for utflytting innen fem år

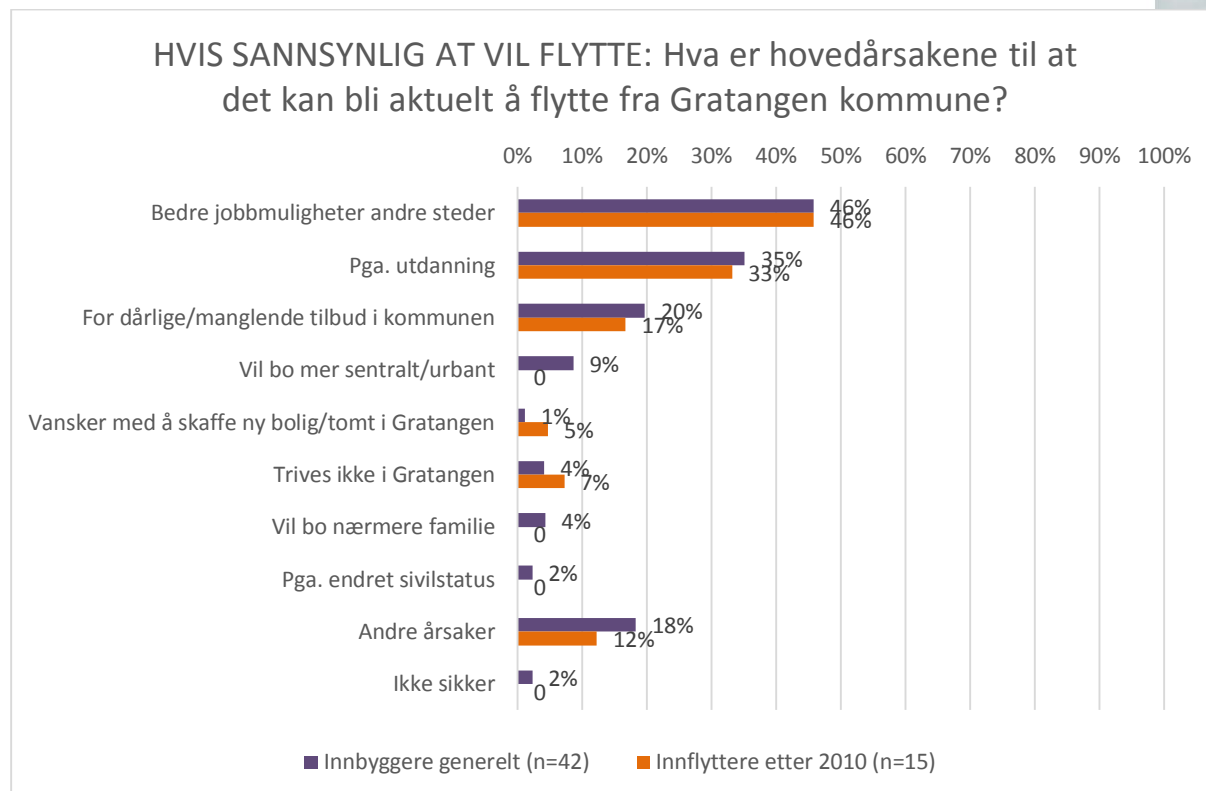
Vi avsluttet undersøkelsen med spørsmål om hvor sannsynlig det er at en vil flytte fra Gratangen innen de neste fem årene.

Dette viser at for 17 % av dagens innbyggere i alderen 16-67 år er det svært sannsynlig at en vil flytte fra Gratangen. Blant de nye innflytterne er det hele 28 % som mener det er svært sannsynlig at de vil flytte. Her det viktig å huske på at de 17 % for innbyggerne generelt, inneholder også de nye innflytterne, og således utgjør disse en viss del av denne andelen. Dersom vi ser på innbyggerne utenom de nye innflytterne, er det 14 % som oppgir at det er svært sannsynlig at de vil flytte fra Gratangen. Ytterligere 14 % (innbyggerne) og 11 % (de nye innflytterne) oppgir at det er ganske sannsynlig at de vil flytte.

Ser vi dette i forhold til alder, finner vi at det er en høyere andel unge som oppgir at det er svært sannsynlig at de vil flytte i løpet av de kommende fem årene. 34 % av de under 30 år svarer at det er svært sannsynlig, mens denne andelen er 23 % blant de mellom 30-44 år. Blant de som er eldre er det bare 6 % som sier det er svært sannsynlig at de kommer til å flytte fra kommunen. Det er også en viss tendens til at de som har arbeidsplassen sin andre steder enn i Gratangen i større grad oppgir stor sannsynlighet for flytting (24 %).

Vi fulgte opp de som oppga at det er svært eller ganske sannsynlig at de kommer til å flytte ut av kommunen, med spørsmål om hva som er hovedårsakene til at de vurderer dette. Dette ga følgende svar. Siden det var mulig å nevne flere årsaker, summerer svarfordelingene seg til mer enn 100 %.

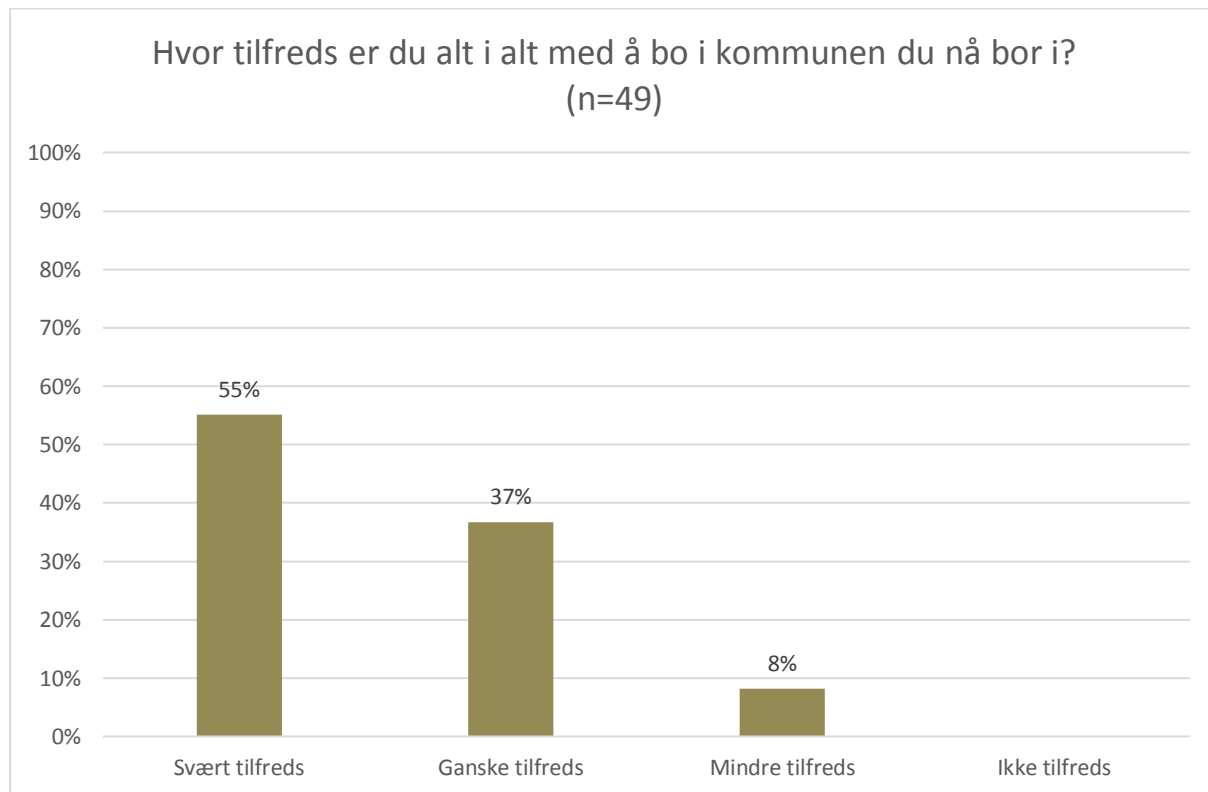

De to viktigste årsakene til at en vil flytte fra Gratangen er som vi ser at jobbmulighetene er bedre andre steder og/eller at en vil ta utdanning. Dette gjelder både de av innbyggerne generelt som vurderer flytting, samt de av de nye innflytterne som gjør det. Sistnevnte gruppe utgjør bare 15 personer, så her er prosentandelene svært usikre. Ikke uventet er andelen som oppgir utdanning som årsak, høyest blant de som er under 30 år (omtrent halvparten). Samtidig er bedre jobbmuligheter den klart viktigste grunnen for de som er eldre enn 30 år.

Etter å ha gått igjennom de åpne svarene som kom under «andre årsaker» har vi skilt ut de som pekte på faktorer som gikk på at det var for dårlige eller manglende tilbud i kommunen. Dette kunne være både kommunale tilbud og tilbud som ikke nødvendigvis er et kommunalt ansvar. Det er 20 % som oppgir manglende/dårlig tilbud i kommunen, som en av hovedårsakene til at de vurderer å flytte. Omtrent samme andel svarer dette når vi kun ser på de av de nye innflytterne som vurderer å flytte. Det er verdt å merke seg at 45 % av dem mellom 30-44 år som vurderer å flytte, oppgir manglende/dårlig tilbud i kommunen som en hovedårsak. Dette er omtrent like mange av dem som oppgir bedre jobbmuligheter som flytteårsak.

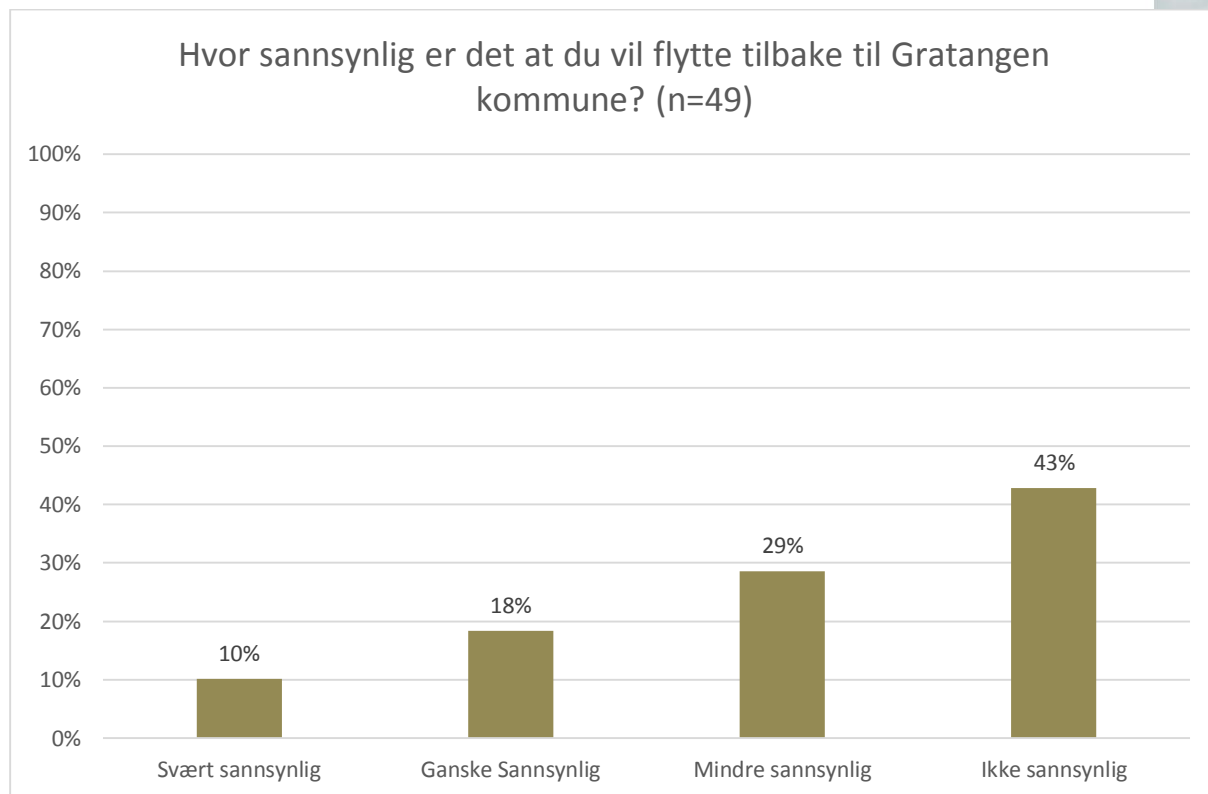
Sannsynlighet for tilbakeflytting de neste fem årene

Også utflytterne fikk spørsmål om sannsynligheten for å flytte tilbake til Gratangen. Men før vi presenterer resultatene fra dette spørsmålet, vil vi gjengi svarene på hva de svarte når vi spurte om hvor tilfreds de er med å bo i den kommunen de nå bor i.

Det er større tilfredshet blant de fester utflyttere med kommunen de nå bor i enn det de hadde til Gratangen før de flyttet. Mens 31 % av utflytterne var svært tilfreds med å bo i Gratangen før de flyttet, er 55 % av dem svært tilfreds med kommunen de nå bor i. I tillegg svarer 37 % at de er ganske tilfreds. Samlet er dermed 92 % tilfreds med kommunen de nå bor i, sammenlignet med 76 % når det gjaldt Gratangen kommune.

På bakgrunn av at halvparten av innflytterne til Gratangen i 2011-2015 var tilbakeflyttere, er det likevel interessant å se hvor stor andel av utflytterne som kan se for seg å flytte tilbake.

Dette viser at hovedvekten av utflytterne synes å ha lite planer om å flytte tilbake til Gratangen. 72 % oppgir at en slik tilbakeflytting er mindre eller ikke sannsynlig. Bare 10 % oppgir at det er svært sannsynlig at de flytter tilbake, mens ytterligere 18 % sier at det er ganske sannsynlig. Det fulle tilbakeflyttingspotensialet er altså 28 % av utflytterne. Det skal imidlertid en del til at hele dette potensialet faktisk kommer til å flytte tilbake.

Oppsummering

På bakgrunn av de undersøkelsene vi har gjort rettet mot utflyttere og innflyttere, samt innbyggere generelt i yrkesaktiv alder i Gratangen, kan vi oppsummere resultatene i følgende hovedtrekk.

- En ganske stor andel av Gratangens befolkning 16-67 år er innflyttere fra andre kommuner. 47 % er innflyttere med opprinnelse fra andre kommuner. I tillegg er 24 % tilbakeflyttere etter å ha bodd deler av livet i andre kommuner. 29 % har bodd i kommunen hele livet.
- På basis av uttrekkene vi fikk fra folkeregisteret, ser vi at det er folk i alle aldre som flytter både inn og ut, men at de yngre er overrepresentert i begge gruppene sammenlignet med aldersstrukturen i befolkningen (16-67 år) generelt i Gratangen. Vi ser også at flyttingen i størst grad skjer innad i Nord-Norge, og da særlig Nordland og Troms. Narvik og Tromsø er de enkeltkommuner som i størst grad både får tilflyttere fra Gratangen, og avgir utflyttere til Gratangen. Ellers ser vi at det er større utflytting til Sør-Norge, enn innflytting fra Sør-Norge.
- Innflytterne som er kommet siden 2010 er i større grad tilbakeflyttere, enn tidligere innflyttere. Halvparten av de vi har intervjuet som innflyttere etter 2010, oppgir at de har flyttet tilbake etter noen år andre steder.
- Tre årsaker skiller seg ut som grunn for at en flytter fra Gratangen. Den viktigste ser ut til å være at en får jobb andre steder, eller vil flytte til steder der jobbmulighetene er bedre. 4 av 10 utflyttere nevner dette som en av hovedårsakene. Endring i sivilstatus, som i hovedsak gjelder at en finner ektefelle e.l. i en annen kommune, er også en viktig grunn, sammen med utdanning.
- Jobb er også en viktig grunn for innflytterne til Gratangen, men her ser vi at dette var en viktigere flytteårsak for de som har flyttet til kommunen før 2010, enn for de som har flyttet hit etter 2010. For de nye innflytterne er ønsket om å bo nærmere familie og at en har røtter i kommunen en vel så viktig flytteårsak.
- De aller fleste trives svært eller ganske godt med å bo i Gratangen. Dette gjelder både innbyggerne generelt og de nye innflytterne, selv om andelen som er svært tilfreds med å bo her, er noe lavere blant de nye innflytterne. Også et klart flertall av utflytterne oppgir at de var tilfreds med å bo i Gratangen før de flyttet, men blant disse finner også den største andelen som var mindre eller ikke tilfreds (28 %).
- Det er stor tilfredshet både blant innbyggere, innflyttere og utflyttere med mulighetene for natur og friluftsliv i Gratangen, samt naboskapet der en bor (bodde) og egen bolig.
- Også oppvekstsvilkårene for barn og unge blir verdsatt av flertallet i alle de tre gruppene, men her er det en klar tendens til at innbyggerne generelt er mer tilfreds enn både de nye innflytteren og utflytterne.
- Den samme forskjellen finner vi når vi ser på jobbmuligheter. Dette er det forholdet alle gruppene er minst tilfreds med, men da i særlig grad de nye innflytterne og utflytterne.
- 17 % av innbyggerne i alderen 16-67 år ser det som svært sannsynlig at de kommer til å flytte fra Gratangen de kommende fem årene. Blant de nye innflytterne er denne andelen 28 %. Det ser altså ut som Gratangen har en særlig utfordring i å beholde de ferske innflytterne.
- Årsaken til at en vurderer å flytte er først og fremst for å få bedre jobbmuligheter, men også utdanning, og manglende/for dårlige tilbud i kommunen blir nevnt av en del.
- Sannsynligheten for at utflytterne flytter tilbake de kommende fem årene er relativt liten. Utflytterne er klart mer tilfreds med kommunen de nå bor i enn de var med å bo i Gratangen. 10 % oppgir at det er svært sannsynlig at en flytter tilbake, mens 18 % mener det er ganske sannsynlig. Gratangen er altså avhengig av tilflytting av andre enn utflytterne, skal en oppveie for den sannsynlige utflyttingen av dagens innbyggere i fremtiden.

Å oppveie for utflytting av unge for å ta utdanning, kan være vanskelig. Derimot vil det være viktig å kunne få disse tilbake etter endt utdanning. Det ser ut som at en har lyktes med dette de senere år, gjennom at en klart større andel har vært tilbakeflyttere. Disse har også tatt med seg familie. Da er det litt bekymringsfullt at de nye innflytterne ikke finner oppvekstsvilkårene for barn og unge like attraktive som den øvrige befolkningen i Gratangen. Det samme gjelder at mange nye innflyttere oppgir manglende eller dårlige tilbud i kommunen som hovedårsak til at en vurderer å flytte. Dette er signal en bør ta på alvor, og som en bør se nærmere på hva en kan gjøre noe med.

Vedlegg: Spørreskjema

UTFLYTTERUNDERSØKELSE GRATANGEN
18. – 26. APRIL 2016

INTRO

God kveld, mitt navn er *? AGENTNAME, og jeg ringer fra Respons Analyse. Snakker jeg med <NAVN>? Vi har nylig sendt deg et brev i forbindelse med en undersøkelse vi gjør for Gratangen kommune blant personer som har flyttet fra Gratangen. Stemmer det at du har bodd i Gratangen?

HVIS STEMME:

Kunne du tenke deg å sette av 4-5 minutter til å svare på noen spørsmål?

INFO:

Undersøkelsen tar for seg årsaker til at du valgte å flytte fra Gratangen, og hvordan du opplevde å bo der.

1. Hvilket år flyttet du fra Gratangen kommune?

2. Hvor i Gratangen bodde du før du flyttet?

- 1: Selnes/Løvda
- 2: Grøsnes
- 3: Hesjeberg
- 4: Årstein
- 5: Fjordbotn
- 6: Fjelldal
- 7: Elvenes
- 8: Laberg
- 9: Foldvik
- 10: Hilleshamn
- 11: Ikke sikker

3. Før du flyttet fra Gratangen kommune, hadde du da bodd i Gratangen kommune hele livet, var du født og oppvokst i Gratangen men hadde bodd perioder andre steder, eller var du innflytter til Gratangen kommune.

- 1: Hadde bodd i Gratangen hele livet
- 2: Hadde bodd perioder andre steder
- 3: Var innflytter til Gratangen

4. Hva var hovedårsakene til at du flyttet fra Gratangen kommune?

FLERE SVAR MULIG

- 1: Fikk jobb i en annen kommune/bedre jobbmuligheter andre steder
- 2: Pga. utdanning
- 3: Vansker med å skaffe ny bolig/tomt i Gratangen
- 4: Ville bo mer sentralt/urbant
- 5: Ville bo nærmere familie
- 6: Pga. endret sivilstatus (ble skilt, fant ektefelle i annen kommune etc)
- 7: Trivdes ikke i Gratangen
- 8: Andre årsaker _____NOTER
- 9: Ikke sikker

5. Hvor tilfreds var du med følgende forhold i Gratangen kommune?

a) Egen bolig

LES OPP 1-4

- 1: Svært tilfreds

-
- 2: Ganske tilfreds
 - 3: Mindre tilfreds
 - 4: Ikke tilfreds
 - 5: Ikke sikker

b) Naboskapet der du bodde

c) Sosiale møteplasser i kommunen

d) Oppvekstvilkår for barn og unge i kommunen

e) Boligmarkedet og tilgang på tomter i kommunen

f) Jobbmuligheter

g) Butikker og shopping

h) Utelivstilbud

i) Fritidstilbud

j) Kulturtilbud

k) Natur og friluftsliv

6. Hvor tilfreds var du alt i alt med å bo i Gratangen kommune

LES OPP 1-4

- 1: Svært tilfreds
- 2: Ganske tilfreds
- 3: Mindre tilfreds
- 4: Ikke tilfreds
- 5: Ikke sikker

7. Hvor tilfreds er du alt i alt med å bo i kommunen du nå bor i?

LES OPP 1-4

- 1: Svært tilfreds
- 2: Ganske tilfreds
- 3: Mindre tilfreds
- 4: Ikke tilfreds
- 5: Ikke sikker

8. Hvor sannsynlig er det at du vil flytte tilbake til Gratangen kommune?

LES OPP 1-4

- 1: Svært sannsynlig
- 2: Ganske Sannsynlig
- 3: Mindre sannsynlig
- 4: Ikke sannsynlig
- 5: Ikke sikker

9. Hvilket år er du født?

10. Er du yrkesaktiv? I tilfelle, jobber du i offentlig eller privat sektor?

- 1: Offentlig sektor
- 2: Privat sektor
- 3: Ikke yrkesaktiv

11 Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- 1: Grunnskole, folkeskole
- 2: Videregående skole
- 3: Universitet eller høyskole lavere grad
- 4: Universitet eller høyskole høyere grad

12. Hvor mange bor i husstanden?

13. Kjønn

- 1: Mann
- 2: Kvinne

INNFLYTTERUNDERSØKELSE GRATANGEN

INTRO

God kveld, mitt navn er *? AGENTNAME, og jeg ringer fra Respons Analyse. Snakker jeg med <NAVN>? Vi har nylig sendt deg et brev i forbindelse med en undersøkelse vi gjør for Gratangen kommune blant personer som har flyttet til Gratangen siste fem-seks år.

Kunne du tenke deg å sette av 4-5 minutter til å svare på noen spørsmål?

INFO:

Undersøkelsen tar for seg årsaker til at du valgte å flytte til Gratangen, og hvordan du opplever det er å bo i kommunen.

2. Er du opprinnelig fra Gratangen og flyttet du tilbake etter å ha bodd andre steder i en periode, eller er du innflytter med oppvekst og bakgrunn fra andre kommuner?

- 1: Flyttet tilbake
- 2: Innflytter med bakgrunn fra annen kommune
- 3: Ikke sikker

4. Hva var hovedårsakene til at du flyttet til Gratangen kommune?

FLERE SVAR MULIG

- 1: Fikk jobb i Gratangen/ bedre jobbmuligheter der
- 2: Ektefelle/samboer fikk jobb der
- 3: Lettere å skaffe seg bolig / boligtomt
- 4: Gode muligheter for natur og friluftsliv
- 5: Ville bo nærmere familie
- 6: Pga. endret sivilstatus (ble skilt, fant ektefelle Gratangen etc)
- 7: Innvandrer/ ble bosatt i Gratangen
- 8: Andre årsaker _____NOTER
- 9: Ikke sikker

5 Hvor tilfreds er du med følgende forhold i Gratangen kommune?

a) Egen bolig

LES OPP 1-4

- 1: Svært tilfreds
- 2: Ganske tilfreds
- 3: Mindre tilfreds
- 4: Ikke tilfreds
- 5: Ikke sikker

b) Naboskapet der du bor

c) Sosiale møteplasser i kommunen

d) Oppvekstvilkår for barn og unge i kommunen

e) Boligmarkedet og tilgang på tomter i kommunen

f) Jobbmuligheter

g) Butikker og shopping

h) Utelivstilbud

i) Fritidstilbud

j) Kulturtilbud

k) Natur og friluftsliv

7. Hvor tilfreds er du alt i alt med å bo i Gratangen kommune

LES OPP 1-4

- 1: Svært tilfreds
- 2: Ganske tilfreds
- 3: Mindre tilfreds
- 4: Ikke tilfreds
- 5: Ikke sikker

8. Hvor sannsynlig er det at du vil flytte fra Gratangen kommune i løpet av de neste 5 årene?

LES OPP 1-4

- 1: Svært sannsynlig
- 2: Ganske Sannsynlig
- 3: Mindre sannsynlig
- 4: Ikke sannsynlig
- 5: Ikke sikker

HVIS SVÆRT ELLER GANSKE SANNSYNLIG

9. Hva er hovedårsakene til at det kan bli aktuelt å flytte fra Gratangen kommune?

FLERE SVAR MULIG

- 1: Bedre jobbmuligheter andre steder
- 2: Pga. utdanning
- 3: Vansker med å skaffe ny bolig/tomt i Gratangen
- 4: Vil bo mer sentralt/urbant
- 5: Vil bo nærmere familie
- 6: Pga. endret sivilstatus (skilt, har funnet ektefelle i annen kommune etc)
- 7: Trives ikke i Gratangen
- 8: Andre årsaker _____NOTER
- 9: Ikke sikker

10. Hvilket år er du født?

11. Er du yrkesaktiv? I tilfelle, jobber du i offentlig eller privat sektor?

- 1: Offentlig sektor
- 2: Privat sektor
- 3: Ikke yrkesaktiv

HVIS YRKESAKTIV

12 Er arbeidsplassen din i Gratangen eller ligger arbeidsplassen din i en annen kommune?

- 1: Arbeidsplassen ligger i Gratangen
- 2: Arbeidsplassen ligger i annen kommune _____NOTER
- 3: Ikke sikker

13. Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- 1: Grunnskole, folkeskole
- 2: Videregående skole
- 3: Universitet eller høyskole lavere grad
- 4: Universitet eller høyskole høyere grad

14. Hvor mange bor i husstanden?

15. Kjønn

1: Mann

2: Kvinne

INNBYGGERUNDERSØKELSE I GRATANGEN

INTRO

God kveld, mitt navn er....., og jeg ringer fra Respons Analyse i forbindelse med en undersøkelse vi gjør for Gratangen kommune om hvordan man opplever det å bo i kommunen.

Kunne du tenke deg å sette av 4-5 minutter til å svare på noen spørsmål?

1. Har du bodd i Gratangen kommune hele livet, er du født og oppvokst i kommunen, men har bodd perioder andre steder, eller er du innflytter i kommunen?

- 1: Har bodd i Gratangen hele livet
- 2: Har bodd perioder andre steder
- 3: Er innflytter til Gratangen

HVIS INNFLYTTER

2. Hvilket år flyttet du til Gratangen

HVIS INNFLYTTER

3. Hva var hovedårsakene til at du flyttet til Gratangen kommune?

FLERE SVAR MULIG

- 1: Fikk jobb i Gratangen/ bedre jobbmuligheter der
- 2: Ektefelle/samboer fikk jobb der
- 3: Lettere å skaffe seg bolig / boligtomt
- 4: Gode muligheter for natur og friluftsliv
- 5: Ville bo nærmere familie
- 6: Pga. endret sivilstatus (ble skilt, fant ektefelle Gratangen etc)
- 7: Innvandrer/ ble bosatt i Gratangen
- 8: Andre årsaker _____NOTER
- 9: Ikke sikker

4 Hvor tilfreds er du med følgende forhold i Gratangen kommune?

a) Egen bolig

LES OPP 1-4

- 1: Svært tilfreds
- 2: Ganske tilfreds
- 3: Mindre tilfreds
- 4: Ikke tilfreds
- 5: Ikke sikker

b) Naboskapet der du bor

c) Sosiale møteplasser i kommunen

d) Oppvekstvilkår for barn og unge i kommunen

e) Boligmarkedet og tilgang på tomter i kommunen

f) Jobbmuligheter

g) Butikker og shopping

h) Utelivstilbud

i) Fritidstilbud

j) Kulturtilbud

k) Natur og friluftsliv

5. Hvor tilfreds er du alt i alt med å bo i Gratangen kommune

LES OPP 1-4

- 1: Svært tilfreds
- 2: Ganske tilfreds
- 3: Mindre tilfreds
- 4: Ikke tilfreds
- 5: Ikke sikker

6. Hvor sannsynlig er det at du vil flytte fra Gratangen kommune i løpet av de neste 5 årene?

LES OPP 1-4

- 1: Svært sannsynlig
- 2: Ganske Sannsynlig
- 3: Mindre sannsynlig
- 4: Ikke sannsynlig
- 5: Ikke sikker

HVIS SVÆRT ELLER GANSKE SANNSYNLIG

7. Hva er hovedårsakene til at det kan bli aktuelt å flytte fra Gratangen kommune?

FLERE SVAR MULIG

- 1: Bedre jobbmuligheter andre steder
- 2: Pga. utdanning
- 3: Vansker med å skaffe ny bolig/tomt i Gratangen
- 4: Vil bo mer sentralt/urbant
- 5: Vil bo nærmere familie
- 6: Pga. endret sivilstatus (skilt, funnet ektefelle i annen kommune etc)
- 7: Trives ikke i Gratangen
- 8: Andre årsaker _____NOTER
- 9: Ikke sikker

8. Hvilket år er du født?

9. Er du yrkesaktiv? I tilfelle, jobber du i offentlig eller privat sektor?

- 1: Offentlig sektor
- 2: Privat sektor
- 3: Ikke yrkesaktiv

HVIS YRKESAKTIV

10. Er arbeidsplassen din i Gratangen eller ligger arbeidsplassen din i en annen kommune?

- 1: Arbeidsplassen ligger i Gratangen
- 2: Arbeidsplassen ligger i annen kommune _____NOTER
- 3: Ikke sikker

11. Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- 1: Grunnskole, folkeskole
- 2: Videregående skole
- 3: Universitet eller høyskole lavere grad
- 4: Universitet eller høyskole høyere grad

12. Hvor mange bor i husstanden?

13. Kjønn

1: Mann

2: Kvinne

